

Het Statistisch Toezichtscomité

Beraadslaging STAT nr 23/2016 van 8 november 2016

Betreft: Aanvraag tot machtiging van het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck (CSB) - Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Departement Sociologie, Universiteit Antwerpen om vanwege de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium mededeling te verkrijgen van gecodeerde studiegegevens uit de Census 2011 in het kader van het doctoraatsonderzoek "Het armoede-zorg vraagstuk in de sociale investeringsstaat: een empirisch onderzoek van kinderen met een handicap, kinderarmoede en tewerkstelling van de ouders in België" (STAT-MA-2016-021)

Het Statistisch Toezichtscomité (hierna "het Comité");

Gelet op de wet van 4 juli 1962 *betreffende de openbare statistiek* (hierna "wet openbare statistiek");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP");

Gelet op het koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "koninklijk besluit van 13 februari 2001");

Gelet op het koninklijk besluit van 7 juni 2007 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van het Statistisch Toezichtscomité opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van CSB ontvangen op 14 september 2016;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) op 4 oktober 2016;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 24 oktober 2016;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 8 november 2016, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De aanvraag strekt ertoe om het CSB, hierna de Onderzoeker genoemd, te machtigen vanwege de Algemene Directie voor Statistiek - Statistics Belgium (ADSSB) mededeling te bekomen van gecodeerde studiegegevens uit de Census 2011 in het kader van het doctoraatsonderzoek "Het armoede-zorg vraagstuk in de sociale investeringsstaat: een empirisch onderzoek van kinderen met een handicap, kinderarmoede en tewerkstelling van de ouders in België".
2. De aanvraag strekt er tevens toe het ingevolge die mededeling af te sluiten vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker goed te keuren.

II. VOORAFGAANDE OPMERKING

3. Het Comité stelt vast dat voor het onderzoek gegevens uit verschillende bronnen, meer bepaald data uit de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (hierna de "KSZ") en uit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap moeten worden gekoppeld, maar dus ook gegevens uit de Census 2011 afkomstig van de ADSSB.
4. Het Comité stelt vast dat voor de mededeling uit die andere gegevensbronnen de Onderzoeker reeds werd gemachtigd door het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid¹. Het Comité spreekt zich hierna enkel uit over de mededeling van de gecodeerde gegevens uit de Census 2011 aan de Onderzoeker.

¹ Beraadslaging nr. 15/084 van 1 december 2015, gewijzigd op 7 juni 2016.

5. Het Comité stelt tevens vast dat de Onderzoeker de KSZ vraagt om de gegevens uit de Census 2011 te koppelen aan de reeds aan KSZ aangeleverde data uit de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ en uit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap².

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. TOEPASSELIJKE WETGEVING

A.1. Wet openbare statistiek

6. Op grond van de artikelen 15 en 15*bis* van de wet openbare statistiek is ADSSB bevoegd, na toestemming van het Comité en mits een vertrouwelijkheidscontract goedgekeurd is door datzelfde Comité, gecodeerde studiegegevens te leveren aan de in de wet openbare statistiek vermelde bestemmingen onder de in de wet openbare statistiek gestelde voorwaarden.

A.2. WVP en koninklijk besluit van 13 februari 2001

7. Op grond van artikel 1, § 1 van de WVP en artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 zijn gecodeerde studiegegevens betreffende geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen persoonsgegevens, waarvan de verwerking slechts mag gebeuren onder de in de WVP en het koninklijk besluit van 13 februari 2001 gestelde voorwaarden.

B. RECHTSBASIS

8. De Onderzoeker is één van de in de wet openbare statistiek opgesomde bestemmingen van gegevens, meer bepaald één in de zin van artikel 15, eerste lid, 4° van de wet openbare statistiek. Aangezien de Onderzoeker een wetenschappelijke instelling is behoort hij tot de organen die luidens de wet openbare statistiek gemachtigd zijn om gecodeerde studiegegevens te verkrijgen.
9. De Onderzoeker komt derhalve principieel in aanmerking om gemachtigd te worden de gevraagde gegevens te ontvangen.

² In de mate dat hiervoor niet-gecodeerde persoonsgegevens uit de Census 2011 moeten worden meegedeeld door ADSSB aan KSZ, zal KSZ voor deze koppeling optreden als verwerker van de intermediaire organisatie ADSSB, gezien de wet openbare statistiek vooralsnog geen uitdrukkelijke mogelijkheid voor de ADSSB bevat om niet-gecodeerde persoonsgegevens ter beschikking te stellen aan andere intermediaire organisaties (zie aanbeveling nr. 02/2015 van 25 februari 2015 tot wijziging van aanbeveling nr. 01/2011 van 9 februari 2011 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer betreffende de koppeling van persoonsgegevens uit databanken van de ADSEI en de KSZ voor wetenschappelijk onderzoek).

C. FINALITEIT

10. Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen (artikel 4, § 1, 2° WVP).
11. De aanvraag wordt ingediend in het kader van een doctoraatsonderzoek. Beleidsstrategieën om kinderarmoede te verminderen zijn geïnspireerd door het sociale investeringsparadigma en focussen voornamelijk op tewerkstelling van de ouders. Er is een aanzienlijke overlapping tussen handicap tijdens de kinderjaren en kinderarmoede, maar voor gezinnen met gehandicapte kinderen kan een dergelijke werkstrategie problematisch zijn. Dit hangt samen met het feit dat deze gezinnen 1) meer zorg moeten bieden; 2) geconfronteerd worden met meer medische en andere kosten; en 3) vaak een lage sociaaleconomische status hebben. Echter, inzicht in de precieze rol van de tewerkstelling van de ouders in het verklaren van het armoederisico van kinderen met een handicap wordt gemist. Daarom is de belangrijkste doelstelling van dit onderzoek 1) om te onderzoeken of en hoe de wisselwerking tussen handicap tijdens de kindertijd, de sociaaleconomische status van het gezin en de ouderlijke tewerkstelling het verhoogde armoederisico van gehandicapte kinderen kan verklaren; 2) om de impact van het huidige beleidsinstrumentarium gericht op gezinnen met gehandicapte kinderen op hun armoederisico te beoordelen; en 3) om te onderzoeken hoe het beleid gericht op ouderlijke tewerkstelling interageert met de sociaaleconomische status van het gezin en de handicap van het kind. De resultaten zal de Onderzoeker in staat stellen om te bespreken of, en zo ja hoe, het sociale investeringsparadigma moet worden uitgebreid met de zorgkwesitie, en om te verduidelijken op welke wijzen de instrumenten van het sociale beleid een impact hebben op de werk-zorg strategieën van ouders met gehandicapte kinderen en op het kinderarmoederisico.
12. Dit doeleinde beantwoordt aan de voormelde vereisten van de WVP.
13. Op grond van artikel 15 van de wet openbare statistiek dienen de gecodeerde persoonsgegevens te worden verkregen voor statistische of wetenschappelijke doeleinden.
14. Volgens de beheersinstelling wordt het finaliteitsprincipe nageleefd aangezien de gegevens gebruikt zullen worden in het kader van een wetenschappelijk en statistisch onderzoek, meer bepaald een studie over armoede bij kinderen met een handicap. Het Comité sluit zich hierbij aan.

D. GEGEVENS

15. Gelet op het doel heeft de Onderzoeker onderwijsgegevens nodig uit de Census 2011, meer bepaald (1) ISCEDNiveau en (2) ISCEDStudiegebied voor de steekproefkinderen, de ouders en de overige gezinsleden, onafhankelijk van wanneer het diploma werd behaald, alsook de variabele 'beroepsstatuut' uit de Census 2011 voor de ouders van de steekproefkinderen.

E. PROPORTIONALITEIT**E.1. Ten overstaan van de noodzaak tot het verkrijgen van gecodeerde gegevens**

16. De Onderzoeker mag de gecodeerde persoonsgegevens enkel ontvangen indien een verwerking van anonieme gegevens niet de mogelijkheid zou bieden de statistische of wetenschappelijke doeleinden die hij beoogt te verwezenlijken (artikel 4 WVP).
17. Enkel het gebruik van niet-geaggregeerde gegevens laat ter zake een zeer gedetailleerde analyse toe en het Comité erkent bijgevolg de behoefte aan de gevraagde gecodeerde persoonsgegevens voor de beoogde onderzoeksdoelstellingen. Een mededeling van louter anonieme informatie kan hier niet volstaan.
18. Het doeleinde rechtvaardigt dus de verwerking van gecodeerde persoonsgegevens.

E.2. Ten overstaan van de hoeveelheid aan gegevens

19. De Onderzoeker verantwoordt in de aanvraag waarom bovenstaande gegevens worden opgevraagd.
20. De mededeling van de gevraagde gegevens maakt een wezenlijk deel uit van de nagestreefde wetenschappelijke doelstelling. Onderwijsgegevens zijn slechts partieel aanwezig in de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ. De beroepsstatuut variabele is niet voor iedereen beschikbaar in de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ. De bijkomende onderwijsinformatie van de ouders en de kinderen uit de Census 2011 en de beroepsinformatie van de ouders uit de Census 2011 moeten de Onderzoeker in staat stellen overeenkomstig de doelstelling van het onderzoeksproject een beter zicht te krijgen op armoede bij kinderen met een handicap.
21. De beheersinstelling merkt op dat de meegedeelde persoonsgegevens, uitgaande van het doeleinde, relevant en niet overmatig zijn.

22. Het Comité besluit dat de dataset die voor het onderzoek zal meegedeeld worden, relevant en derhalve toereikend, ter zake dienend en niet overmatig is in de zin van artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

E.3. Ten opzichte van de bewaartermijn van de gegevens

23. De termijn van het doctoraatsonderzoek bedraagt vier jaar. De voorlopig voorziene einddatum is 31 december 2019, waarna de gegevens door de Onderzoeker nog twee jaar (dus tot eind 2021) zullen worden bijgehouden voor mogelijke checks.
24. Volgens ADSSB lijkt deze bewaarduur van zes jaar redelijk, rekening houdend met de doelstelling van het project.
25. Na deze bewaartermijn van moeten de gegevens en back-ups door de Onderzoeker volledig vernietigd worden. Het is niet toegestaan de gecodeerde studiegegevens voor dezelfde doeleinden langer te blijven gebruiken, behoudens toegekende verlenging. Mochten de doeleinden reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens en back-ups nog voor afloop van deze termijn door de Onderzoeker te worden vernietigd, met name meteen nadat de doeleinden zijn verwezenlijkt.

F. AANGIFTE

26. De Onderzoeker dient, voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van de gevraagde gecodeerde gegevens die voor de verwezenlijking van de vooropgestelde doeleinden bestemd zijn, daarvan aangifte te doen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

G. BEVEILIGING

G.1. Consulent inzake informatiebeveiliging

27. Uit de door de Onderzoeker meegedeelde stukken blijkt dat hij over een consulent inzake informatiebeveiliging beschikt, wiens identiteit tevens werd meegedeeld.

G.2. Informatiebeveiligingsbeleid

28. Uit de conformiteitsverklaring die de aanvraag tot mededeling van de gegevens en het vertrouwelijkheidscontract vergezeld, kan opgemaakt worden dat op alle vragen inzake veiligheid positief wordt geantwoord, behalve één (maatregel 12 "toezicht op de geldigheid en doeltreffendheid in de tijd van de ingestelde technische of organisatorische maatregelen" werd kennelijk niet genomen).
29. Gelet op het bovenstaande en het feit dat de Onderzoeker beschikt over een consultant inzake informatiebeveiliging, verantwoordt dit een positief advies op vlak van veiligheid, aldus de beheersinstelling. Het Comité vraagt tijdens de verwerking wel rekening te houden met voornoemde maatregel 12³.

G.3. Verantwoordelijke natuurlijke persoon

30. De identiteit van de verantwoordelijke natuurlijke persoon werd meegedeeld. Deze persoon is persoonlijk verantwoordelijk voor het naleven van alle verplichtingen m.b.t. de uitvoering van de wet openbare statistiek, de WVP, hun uitvoeringsbesluiten, elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.
31. Deze persoon zal daadwerkelijk toezicht uitoefenen op de rechtmatige aanwending van de verstrekte gegevens.
32. De maatregelen waarvan sprake in G. 1. t.e.m. G.3., die de bescherming en de veiligheid van de verstrekte studiegegevens moeten verzekeren, zoals vereist door artikel 16 WVP en artikel 15*bis* wet openbare statistiek, zijn doeltreffend, indien ze strikt worden gecontroleerd en (op)gevolgd in de praktijk.

G.4. Scheiding van andere verwerkingen

33. De Onderzoeker dient onderhavige gegevensverwerking voor de bedoelde doeleinden gescheiden te houden van de andere verwerkingen van persoonsgegevens waarvoor hij eventueel verantwoordelijk is.

³ Het Comité wijst erop dat volgens het aanvraagdossier van de Onderzoeker dat aanleiding gaf tot beraadslaging STAT nr. 11/2016 van 14 juni 201, maatregel 12 wel voorhanden was.

G.5. Verbod op decodering

34. De Onderzoeker dient er zich contractueel toe te verbinden alle mogelijke middelen te zullen inzetten om te vermijden de personen terug te identificeren. De Onderzoeker mag geen acties verrichten die als doel hebben gecodeerde gegevens in ongecodeerde gegevens om te zetten.

G.6. Koppelverbod

35. De Onderzoeker mag geen pogingen ondernemen om de bekomen persoonsgegevens te koppelen aan persoonsgegevens die reeds met toepassing van andere machtigingen aan hem werden overgemaakt.

G.7. Vertrouwelijkheid

36. De Onderzoeker verbindt er zich toe de vertrouwelijkheid van de studiegegevens in acht te nemen en ervoor te zorgen dat de studiegegevens uitsluitend gebruikt worden door leden van zijn eigen personeel, met het oog op de uitvoering van het bedoelde onderzoek.

G.8. Personen die de studiegegevens gebruiken en de lijst van deze personen

37. De bevoegde personen die de studiegegevens gebruiken zijn in een lijst met naam opgesomd.

H. ANDERE GEBRUIKSVOORWAARDEN

H.1. Verspreiding resultaten

38. De stukken vermelden dat de rijksregisternummers van de verschillende individuen worden gecodeerd door de KSZ. Enkel deze gecodeerde variabele stelt de Onderzoeker in staat om de verschillende gegevensbronnen aan elkaar te laten koppelen. Voorts beschikt de Onderzoeker enkel over woonplaatsinformatie op gewestniveau en weet de Onderzoeker enkel het type zorgvoorziening waarvan het kind gebruik maakt, niet de plaats noch de naam.
39. De Onderzoeker moet er voor zorgen dat, na analyse en gebruik van de gegevens, de gepubliceerde resultaten anoniem en globaal blijven, zodat de individuele gegevens er niet rechtstreeks of onrechtstreeks uit geïdentificeerd kunnen worden. De resultaten mogen dus enkel onder globale en naamloze vorm worden verspreid.

40. Tenminste vijftien dagen vóór de verspreiding moet de Onderzoeker de voorgenomen publicatie overigens aan ADSSB ter inzage voorleggen.

H.2. Wetenschappelijk doel, wetenschappelijke normen en analysemethoden

41. Gezien de Onderzoeker bestemming is van gegevens in de zin van artikel 15, eerste lid, 4°, van de wet openbare statistiek verduidelijkt de aanvraag de analysemethoden en de onderzoeksnormen die door de Onderzoeker gehanteerd zullen worden.
42. De Onderzoeker vermeldt multivariate (logistische) regressies, gebruik makend van instrumentele variabelen, microsimitaties en standaardsimulaties.
43. De Onderzoeker schetst in de aanvraag de analytische strategie welke bestaat uit vier stappen. In een eerste stap wordt de rol onderzocht van ouderlijke tewerkstelling in het verklaren van het hogere armoederisico van kinderen met een handicap. In een tweede stap wordt de relatie onderzocht tussen de werkintensiteit en de zorgwaarte van het huishouden. De derde stap richt zich op de impact van het sociaal beleid op het armoederisico van kinderen met een handicap. In de laatste stap zullen beleidslessen getrokken worden. Voor zover het Comité kon oordelen kan de wetenschappelijkheid van zowel de finaliteit als de methodologie van het onderzoeksproject inderdaad niet betwist worden.
44. De beheersinstelling wijst erop dat het onderzoek de koppeling vereist van gegevens uit verschillende bronnen, waarbij de KSZ zou instaan voor de koppeling, de codering en de verstrekking van de gecodeerde persoonsgegevens. Dientengevolge zullen er volgens de beheersinstelling twee contracten worden afgesloten: één tussen de ADSSB en de Onderzoeker en het andere tussen de ADSSB en de KSZ, zonder evenwel te specificeren over welk soort contract het gaat. Het Comité gaat ervan uit dat het eerste een vertrouwelijkheidscontract betreft in de zin van artikel 15*bis* van de wet openbare statistiek en het tweede een verwerkerscontract in de zin van artikel 16 van de WVP (zie hoger randnr. 5).

H.3. Controle

45. De Onderzoeker stemt er uitdrukkelijk mee in dat vertegenwoordigers van het Comité, te allen tijde zonder voorafgaande ingebrekestelling toegang krijgen tot de lokalen en tot de informatica-infrastructuur waar de verstrekte gegevens worden bewaard, om na te gaan of de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten, alsook de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract worden uitgevoerd.

46. Op eenvoudig verzoek kan het Comité toegang krijgen tot andere lokalen en ICT-systemen om te controleren of er geen inbreuk gepleegd wordt op de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.

I. HET VERTROUWELIJKHEIDSCONTRACT

47. De studiegegevens worden medegedeeld aan de Onderzoeker krachtens een vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.
48. Het vertrouwelijkheidscontract, dat als bijlage werd gevoegd bij de aanvraag tot mededeling van de gegevens, legt de voorwaarden vast waaronder de gegevens door ADSSB doorgegeven en door de Onderzoeker gebruikt mogen worden.
49. Het vertrouwelijkheidscontract bevat minstens de wettelijk verplichte vermeldingen als bepaald in artikel 15*bis* wet openbare statistiek, waaronder de duur van het vertrouwelijkheidscontract, die, in de ogen van het Comité, wordt gesloten tot en met 31 december 2021. Dit laatste betekent geenszins dat na afloop van deze contractuele termijn, de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf mag worden doorbroken. Die laatste moet dus onbeperkt in de tijd worden gerespecteerd.
50. De contractuele bepalingen die te maken hebben met privacy en vertrouwelijkheid die in het vertrouwelijkheidscontract staan, zijn opgenomen in onderhavige beslissing van het Comité, waardoor personen vreemd aan het vertrouwelijkheidscontract zich ook kunnen wenden tot het Comité, die aldus de naleving van de voorwaarden waaronder de gegevens door de Onderzoeker gebruikt mogen worden kan controleren.

IV. ALGEMEEN BESLUIT

51. De Onderzoeker dient bij de verwerking van de verkregen persoonsgegevens rekening te houden met de WVP, de wet openbare statistiek, hun uitvoeringsbesluiten en elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.

V. SPECIFIEK BESLUIT

52. Het Comité is van oordeel dat:

- de Onderzoeker over een rechtsgrond beschikt om de verzochte gecodeerde studiegegevens op te vragen;
- de mededeling door ADSSB van de gevraagde gecodeerde studiegegevens aan de Onderzoeker toegelaten is met het oog op de voormelde finaliteit;
- de bewaarduur van de gegevens beperkt is tot en met 31 december 2021, na afloop waarvan de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf onbeperkt in de tijd moet worden gerespecteerd.

OM DIE REDENEN

Het Comité,

1° machtigt ADSSB om de hoger vermelde persoonsgegevens mee te delen aan het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Departement Sociologie, Universiteit Antwerpen;

2° beslist dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden in deze beraadslaging zijn vervuld;

3° keurt het vertrouwelijkheidscontract die er bij hoort onder de hoger vermelde voorwaarden goed.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Gert Vermeulen